Európai Parlament
2024-2029

Foglalkoztatási és Szociális Bizottság

2025/2131(INL)

2.9.2025

JELENTÉSTERVEZET

a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a munka világának igazságos átmenetéről szóló irányelvről: a munkahelyteremtés biztosítása és a helyi gazdaságok újjáélesztése
(2025/2131(INL))

Foglalkoztatási és Szociális Bizottság

Előadó: Jana Toom

(Kezdeményezés – az eljárási szabályzat 47. cikke)

PR_INL

TARTALOM

Oldal

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY 3

MELLÉKLET AZ ÁLLÁSFOGLALÁSRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNYHOZ: A KÉRT JAVASLAT TARTALMÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK 8

MELLÉKLET: NYILATKOZAT AZ ÉSZREVÉTELEKRŐL 10

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a munka világának igazságos átmenetéről szóló irányelvről: a munkahelyteremtés biztosítása és a helyi gazdaságok újjáélesztése (2025/2131(INL))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 225. cikkére,

– tekintettel a Jogi Bizottságnak a javasolt jogalapra vonatkozó véleményére,

– tekintettel eljárási szabályzata 47. és 55. cikkére,

– tekintettel az EUMSZ 4., 9., 46., 149., 151., 153., 162., 164., 174–178. és 349. cikkére,

– tekintettel az európai zöld megállapodásról szóló, 2019. december 11-i bizottsági közleményre (COM(2019)0640),

– tekintettel a szociális jogok európai pillérének megvalósítására irányuló cselekvési tervről szóló, 2021. március 4-i bizottsági közleményre (COM(2021)0102),

tekintettel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló, 2021. február 12-i (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[1], tekintettel az Igazságos Átmenet Alap létrehozásáról szóló, 2021. június 24-i (EU) 2021/1056 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2] (IÁA),

– tekintettel az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) létrehozásáról és az 1296/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. június 24-i (EU) 2021/1057 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[3],

– tekintettel az elbocsátott munkavállalók támogatását szolgáló Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alapról (EGAA) és az 1309/2013/EU rendelet1a hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. április 28-i (EU) 2021/691 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[4],

tekintettel a Szociális Klímaalap létrehozásáról és az (EU) 2021/1060 rendelet módosításáról szóló, 2023. május 10-i (EU) 2023/955 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[5],

– tekintettel az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról

[1] HL L 57., 2021.2.18., 17. o.
[2] HL L 231., 2021.6.30., 1. o.
[3] HL L 231., 2021.6.30., 21. o.
[4] HL L 153., 2021.5.3., 48. o.
[5] HL L 130., 2023.5.16., 1. o.

szóló, 2003. október 13-i 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre[6],

tekintettel Mario Draghi „Az európai versenyképesség jövője” című, 2024. szeptember-i jelentésére (a továbbiakban: Draghi-jelentés),

– tekintettel a minőségi munkahelyekre vonatkozó ütemtervre,

– tekintettel a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról szóló, 2022. évi tanácsi ajánlásra,

– tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság jelentésére (A10-0000/2025),

A. mivel a zöld és digitális átállás mélyreható átalakító hatást gyakorol Európa gazdaságaira, régióira és munkahelyeire; mivel a klímasemleges és digitalizált gazdaságra való hatékony átállás és az energiaellátástól való függőség csökkentése alapvető fontosságú Európa fenntarthatósága, növekedése és versenyképessége szempontjából; mivel a kettős átállás végső sikere nagymértékben függ annak biztosításától, hogy az átállás igazságos és inkluzív legyen a munkavállalók, a vállalkozások és az érintett régiók számára;

B. mivel a szén-dioxid-semleges gazdaságra való átállás kezelése nem csupán a feltörekvő ágazatok új munkahelyeire való átállást kell, hogy támogassa, hanem a meglévő munkahelyeket és ágazatokat is fenn kell tartania, és az érintett területeken élő emberek számára a klímasemleges és tiszta iparágakhoz és technológiákhoz kell igazítania; mivel fontos, hogy a munkavállalók és az álláskeresők támogatva érezzék magukat az átmenet során, annak érdekében, hogy elősegítsék a 2050. évi stratégia célkitűzéseinek megértését és elfogadását;

C. mivel bár számos fontos uniós jogalkotási és nem jogalkotási kezdeményezés (különösen az igazságos átmenet mechanizmus, az IÁA, a készségek uniója, a Szociális Klímaalap, az ESZA+ és az RRF) célja a kettős átállás hatásainak kezelése, illetve segíthet azok kezelésében, továbbra is hiányosságok vannak a jogalkotási és szakpolitikai keretben a munkahelyi zavarok, a munkavállalói jogok, a szociális védelem és a szociális párbeszéd tekintetében; mivel csak az uniós szintű fellépés biztosíthatja a valódi hozzáadott értéket és ezzel párhuzamosan a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát a „senkit nem hagyunk hátra” ígéret megvalósítása érdekében;

D. mivel a Draghi-jelentés szerint a tartós készséghiány akadályozza az innovációt, a technológia bevezetését és a dekarbonizációs erőfeszítéseket, ami pedig gátolja a a növekedést és a versenyképességet; mivel a Draghi-jelentés megjegyzi, hogy a kis- és középvállalkozások közel 80%-a nehezen talál megfelelő készségekkel rendelkező munkavállalókat; mivel a Draghi-jelentés hangsúlyozza továbbá, hogy biztosítani kell, hogy a termelékenység növekedése és a társadalmi befogadás együtt járjon, ahol a tagállamok jóléti rendszerei elengedhetetlenek az erős közszolgáltatások, a szociális védelem, a lakhatás, a közlekedés és a gyermekgondozás biztosításához az átmenet során;

1. kiemeli, hogy a fenntarthatóbb energiaforrásokra és iparágakra való sikeres átállás

[6] HL L 275., 2003.10.25., 32. o..

fontos szerepet fog játszani az uniós vállalkozások hosszú távú versenyképességében a globális piacon; hangsúlyozza, hogy biztosítani kell, hogy a vállalkozások és a munkavállalók megfelelő eszközökkel rendelkezzenek ahhoz, hogy kihasználják az új és innovatív megoldásokra való átállásból eredő lehetőségeket; úgy véli, hogy a munkahelyi igazságos átmenet kihívásainak és lehetőségeinek kezelésére szolgáló kötelező erejű keret elengedhetetlen a közös minimumszabályok biztosításához, a munkavállalók és a munkáltatók számára a változások előrejelzéséhez és kezeléséhez szükséges egyértelműség és struktúra biztosításához, és végső soron az Unió rezilienciájának, versenyképességének és felfelé irányuló társadalmi konvergenciájának javításához; hangsúlyozza, hogy a régiók a szociális védelem, a gazdasági diverzifikáció és a területi koordináció ötvözésével támogathatják az igazságos átmenetet a negatív hatások csökkentése és az inkluzívabb fejlődés előmozdítása érdekében;

2. kiemeli, hogy a dekarbonizáció foglalkoztatásra gyakorolt hatása túlmutat a fosszilis tüzelőanyagok ágazatainak csökkentésén, és szélesebb körű hatást fog gyakorolni a munkahelyek újradefiniálása és az általános munkaerőpiaci átmenet tekintetében; hangsúlyozza, hogy a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv közelgő aktualizálásának és a minőségi munkahelyekre vonatkozó új ütemtervnek olyan konkrét jogalkotási és nem jogalkotási intézkedéseket kell tartalmaznia, amelyek kézzelfoghatóan javítják a munkavállalók és az önálló vállalkozók munkakörülményeit, egészségét és biztonságát, a kollektív tárgyalások hatókörét, valamint képzését és készségeit; hangsúlyozza, hogy ezek az intézkedések lehetőséget kínálnak arra is, hogy támogassák az uniós munkáltatókat, különösen a kkv-kat versenyképességük megtartásában és javításában azáltal, hogy egyértelmű keretet biztosítanak a bekövetkező változások előrejelzéséhez és kezeléséhez a munkavállalókkal való partnerségben, valamint a munkavállalók szakképzésébe, továbbképzésébe és átképzésébe való beruházásra a termelékenységet és a növekedést akadályozó készség- és munkaerőhiány kezelése érdekében;

3. felhívja a Bizottságot, hogy a szociális partnerekkel folytatott konzultációt követően tegyen javaslatot egy irányelvre a munka világa igazságos átmenetének biztosítása és az Unió fenntartható, klímasemleges és digitális gazdaságra való átállásának megkönnyítése érdekében; úgy véli, hogy ennek az irányelvnek olyan intézkedéseket kell tartalmaznia, amelyek többek között az alábbiakat biztosítják:

    a) célzott keret a változások előrejelzésére és kezelésére a munkavállalók és képviselőik időben történő tájékoztatása és a velük folytatott konzultáció, a szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások révén;

    b) egyéni jog a munkavállalók ingyenes képzéséhez munkaidőben;

    c) az igazságos átmenetre vonatkozó nemzeti stratégiák kidolgozása;

    d) vállalkozástámogatási programok kidolgozása és vállalati szintű átállási tervek előmozdítása;

    e) olyan nyomonkövetési struktúra, amely stratégiai előrejelzést tud nyújtani;

4. kiemeli, hogy a változások előrejelzése és kezelése rendkívül fontos mind a

munkáltatók, mind a munkavállalók számára ahhoz, hogy sikeresen eligazodjanak a zöld átállásban, és hatékonyan kezeljék a kedvezőtlen geopolitikai események által okozott gazdasági kihívásokat; hangsúlyozza, hogy az átállás tervezése proaktívan megelőzheti az elbocsátásokat, kiépítheti a vállalkozások hosszú távú rezilienciáját, és a lehető legjobban kihasználhatja a rendelkezésre álló erőforrásokat; hangsúlyozza, hogy a terveket a szociális párbeszéd keretében kell kidolgozni, teljes mértékben tiszteletben tartva a tájékoztatáshoz és konzultációhoz való jogot; e tekintetben felszólít a tájékoztatásra és konzultációra vonatkozó jogszabályi keret felülvizsgálatára annak biztosítása érdekében, hogy az megfeleljen a kettős átállással összefüggésben a célnak; hangsúlyozza, hogy ösztönzőket kell biztosítani a vállalkozások számára saját átállási terveik kidolgozásához;

5. kiemeli, hogy a szakképzett munkaerő hiánya csak a képzési lehetőségek rendelkezésre állásának és hozzáférhetőségének kezelésével csökkenthető érdemben; kiemeli, hogy a képzési ütemterv, a családi kötelezettségek és a költségek jelentik a fő akadályokat a továbbképzésben részt venni kívánó munkavállalók számár[7]; határozottan úgy véli, hogy a munkavállalók költségmentes és munkaidő alatti képzéshez való egyéni joga leküzdheti a munkavállalók előtt álló akadályokat, és kiszámítható és stabil szakképzett munkaerő-ellátást biztosíthat a munkáltatók számára;

6. hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak támogatniuk kell a vállalkozásokat és a munkavállalókat azáltal, hogy nemzeti szinten átfogó stratégiákat és szakpolitikákat határoznak meg a méltányos átállás érdekében; kiemeli, hogy az ilyen nemzeti stratégiáknak azonosítaniuk kell az átállásnak az egyes ágazatokra és munkaerőre gyakorolt hatását, és átfogó és ágazatok közötti intézkedéseket kell meghatározniuk a hatás enyhítése érdekében; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az állami és magánszereplők, valamint a civil társadalom bevonásával hosszú távú jövőképet és stratégiát dolgozzanak ki a helyi gazdasági átmenetre vonatkozóan; hangsúlyozza, hogy a munkavállalók megtartása és a minőségi munkahelyek teremtése érdekében közvetlen beruházásokra van szükség az innovációba és a regionális vonzerőnek az infrastruktúra, a közszolgáltatások és a komfortok fejlesztése révén történő növelésére;

7. emlékeztet arra, hogy a kkv-k a tartós helyi foglalkoztatás fő mozgatórugói; hangsúlyozza, hogy meg kell könnyíteni a kkv-k számára az átállási finanszírozáshoz való hozzáférést, többek között azáltal, hogy lehetővé teszik a forrásokhoz való hozzáférésre vonatkozó klaszterek kialakítását és a projekttervezéshez és a szabályoknak való megfeleléshez szükséges technikai segítségnyújtást; sürgeti a tagállamokat és a regionális hatóságokat, hogy az érintett régiókban hozzanak létre vállalkozástámogatási programokat és erősítség meg azokat az induló vállalkozások és a kkv-k növekedésének és sikerének elősegítése érdekében; kiemeli, hogy a beruházási ösztönzők segíthetik a vállalkozásokat a kiszolgáltatott régiókba vonzani;

8. megjegyzi, hogy nem állnak rendelkezésre pontos adatok a kettős átállás által megszűnt, létrehozott vagy érintett munkahelyek számáról; hangsúlyozza a munkaerőpiaci változások és a készségigények alakulása előrejelzésének fontosságát a hatékony szakpolitikai válaszok érdekében; felszólít a méltányos átállással foglalkozó teljes körű uniós megfigyelőközpont létrehozására a releváns adatok gyűjtése és az átállási

[7] Employment and Social Developments in Europe 2024 (Foglalkoztatás és szociális fejlemények Európában, 2015.), Európai Bizottság, 20. o.

politikák hatásának elemzése érdekében;

9. kéri, hogy a javasolt irányelvet a 2027 utáni programozási időszakra vonatkozó, megújított Igazságos Átmenet Alap kísérje, biztosítva, hogy az a megosztott irányítás és a partnerség elve szerint, megnövelt költségvetéssel működjön; hangsúlyozza, hogy az új alapnak támogatnia kell a munkáltatókat a munkavállalók képzéshez való jogának biztosításában, valamint az átállási tervek vállalati szintű bevezetésében; sürgeti, hogy az átmenet finanszírozása tartalmazzon szociális feltételeket a befogadás támogatása érdekében;

10. felhívja a tagállamokat, hogy a munkavállalók és a vállalkozások termelékenységébe, növekedésébe és versenyképességébe való hosszú távú befektetésként biztosítsanak elegendő finanszírozást a minőségi készségek és a szakképzési programok számára; felhívja a tagállamokat, hogy a Bizottság támogatásával stratégiailag használják ki a meglévő uniós eszközöket a készségek uniójának, különösen a Készséggarancia végrehajtásának érdekében; felhívja a tagállamokat, hogy növeljék a nemzeti kibocsátáskereskedelmi rendszerből származó bevételeknek a munkavállalók képzésére és a munkaerő-átcsoportosításra való felhasználását; felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg, és adjon ki iránymutatást arra vonatkozóan, hogy a tagállamok és a vállalkozások közötti köz-magán társulások hogyan finanszírozhatják a munkavállalók képzését, átképzését és továbbképzését, különös tekintettel az egyes munkavállalók képzéshez való jogára;

11. kiemeli, hogy az erős szociális biztonsági hálók és szociális védelmi rendszerek elengedhetetlenek a munkavállalók támogatásához az átmeneti időszakokban; felhívja a tagállamokat, hogy korszerűsítsék és erősítsék meg szociális védelmi rendszereiket és szolgáltatásaikat annak érdekében, hogy biztosítsák a munkaerőpiacra hatást gyakorló kettős átállásból eredő sokkhatásokkal szembeni rezilienciát;

12. hangsúlyozza, hogy a foglalkoztatásra gyakorolt hatás régiónként és népességenként eltérő lesz; e tekintetben kiemeli, hogy be kell vonni a helyi polgárokat és az érdekelt feleket, és fel kell hatalmazni őket arra, hogy aktív szereplők legyenek az átállásban; hangsúlyozza, hogy az átállás irányítása során a hatóságoknak stratégiai konzultációt és együttműködést kell folytatniuk a szociális partnerekkel; hangsúlyozza, hogy a szociális partnerek, a kkv-k, a civil társadalom és a fiatalok regionális koordinációs testületekben való érdemi részvétele a korai szakaszban folytatott konzultációk, valamint egyértelmű megbízatások és szavazati jogok révén biztosítható;

13. kéri a Bizottságot, hogy az EUMSZ 153. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján, összefüggésben értelmezve a 153. cikk (1) bekezdésének a), b), e) és h) pontjával, 2027. január 31-ig nyújtson be a munka világának igazságos átmenetéről szóló irányelvre irányuló javaslatot, a mellékletben foglalt ajánlásokat követve;

14. úgy véli, hogy a kért javaslat pénzügyi vonatkozásait a meglévő költségvetési forrásokból kell fedezni;

15. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást és a mellékelt ajánlásokat a Bizottságnak és a Tanácsnak.

MELLÉKLET AZ ÁLLÁSFOGLALÁSRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNYHOZ: A KÉRT JAVASLAT TARTALMÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

A munka világának igazságos átmenetéről szóló európai irányelv: a munkahelyteremtés biztosítása és a helyi gazdaságok újjáélesztése

Az Európai Parlament úgy véli, hogy a munka világának igazságos átmenetéről – a munkahelyteremtés biztosításáról és a helyi gazdaságok újjáélesztéséről szóló irányelvre irányuló jövőbeli jogalkotási javaslatnak az alábbi elveket és célokat kell követnie:

1 . ajánlás: A javaslat általános célkitűzése

A javaslat általános célkitűzése, hogy létrehozza a zöld és digitális átállás által érintett régiókban a gyakorlatban megvalósítható szakpolitikai intézkedések uniós keretét azzal a céllal, hogy biztosítsa a társadalmilag igazságos és inkluzív átállást és a minőségi munkahelyek létrehozását.

2. ajánlás: A javaslat formája

A javaslat megvalósítására irányelv formájában kerül sor.

Mivel e cél eléréséhez átfogó intézkedéscsomagra van szükség, a javaslatnak a következő területekre vonatkozó elemeket kell tartalmaznia:

a) munkafeltételek;
b) a munkaerőpiacról kirekesztett személyek beilleszkedésének lehetővé tétele;
c) a munkavállalók tájékoztatása és véleményük meghallgatása;
d) a munkakörnyezet javítása a munkavállalók egészségének és biztonságának védelme érdekében.

3. ajánlás: A javaslat tárgya

A javaslatnak a következő szakpolitikai intézkedésekre kell összpontosítania:

a) célzott keret létrehozása az átalakulóban lévő régiókban és ágazatokban bekövetkező változások előrejelzésére és kezelésére a tájékoztatás és a konzultáció, a szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások elvei alapján;

b) a jogszabályi keret felülvizsgálata alapján annak biztosítása, hogy hatékonyan alkalmazzák a munkavállalók és képviselőik tájékoztatáshoz és konzultációhoz való jogát az átmenetekkel összefüggésben;

c) a munkavállalók költségmentes és munkaidőben történő képzéshez való egyéni jogának létrehozása;

d) az igazságos átmenetre vonatkozó nemzeti stratégiák kidolgozása, különös tekintettel a helyi gazdaságok és munkaerő hosszú távú jövőképének kidolgozására valamennyi érintett régióban;

e) támogatási programok kidolgozása a vállalkozások, különösen a kkv-k és a helyi szereplők számára a helyi munkahelyteremtés ösztönzése érdekében;

f) a munkaerő- és készségkínálat és a kereslet összehangolásának biztosítása a munkaerőpiaci információs rendszerek együttes felhasználása, a helyi szereplők és a képzési szolgáltatók közötti fokozott együttműködés, valamint a vállalati szintű átállási tervek előmozdítása révén;

g) nyomonkövetési struktúra kidolgozása az átmenet hatásaira és a munkaerőpiaci

fejleményekre vonatkozó stratégiai előrejelzés biztosítása érdekében.

MELLÉKLET: NYILATKOZAT AZ ÉSZREVÉTELEKRŐL

Az eljárási szabályzat I. melléklete 8. cikkének megfelelően az előadó kijelenti, hogy jelentésébe olyan észrevételeket foglalt bele, amelyeket a kötelező átláthatósági nyilvántartásról szóló intézményközi megállapodás[1] hatálya alá tartozó alábbi érdekképviselőktől vagy harmadik országok hatóságainak – többek között ezen országok diplomáciai képviseleteinek és nagykövetségeinek – alábbi képviselőitől kapott a jelentéstervezet elkészítése során:

1. A kötelező átláthatósági nyilvántartásról szóló intézményközi megállapodás hatálya alá tartozó érdekképviselők
Európai Szakszervezetek Szövetsége (ESZSZ).
2. Harmadik országok hatóságainak – többek között ezen országok diplomáciai képviseleteinek és nagykövetségeinek – képviselői
-

A fenti felsorolás az előadó kizárólagos felelősségi körében készült.

Amennyiben a felsorolásban természetes személyek saját nevükkel vagy feladatkörükkel vagy mindkettővel azonosítva szerepelnek, az előadó kijelenti, hogy az érintett természetes személyeknek megküldték az Európai Parlament 484. sz. Adatvédelmi nyilatkozatát (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), amely meghatározza a személyes adataik kezelésére alkalmazandó szabályokat és az említett adatkezeléshez kapcsolódó jogokat.

[1] Intézményközi megállapodás (2021. május 20.) az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság között a kötelező átláthatósági nyilvántartásról (HL L 207., 2021.6.11., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).